

Memo JA-JA sticker

Aan	Portefeuillehouders Milieu & Duurzaamheid
Van	I. van Gelderen
Datum	5 februari 2020
Kenmerk	20.0000569

Achtergrond Informatie

Per 1 januari 2018 voerde de gemeente Amsterdam de ja-ja sticker in hun gemeente. Inmiddels zijn er meerder gemeenten die deze sticker per 2020 invoeren, waaronder ook Utrecht. Deze ja-ja sticker is om de verspreiding van ongeadresseerd reclame drukwerk tegen te gaan en een steentje bij te dragen aan de visie op circulaire economie en duurzaamheid.

Er is een hoger beroep ingediend tegen dit besluit aan de Hoge raad door de folderbranche. De gemeente Amsterdam heeft de rechtszaak gewonnen. Ook de tweede rechtszaak die de folderbranche heeft ingediend naar aanleiding van het besluit in Utrecht is verloren door de folderbranche.

Hoe werkt het?

Een zo geheten "opt-in systeem" beoogt in de basis om het huidige systeem met de Nee/Ja en Nee/Nee-stickers, om te draaien. Hierbij ontvangen bewoners dus alleen drukwerk wanneer zij dit expliciet aangeven. De verwachting is dat het opt-in systeem de productie van een substantiële hoeveelheid papier voorkomt. In een circulaire economie, waarin grondstoffen steeds weer opnieuw in de kringloop worden gebracht, is een dergelijke vorm van voorkomen van afval het hoogst haalbare.

Mogelijkheden voor de inwoner:

- Geen sticker: geen ongeadresseerd reclamedrukwerk, wel huis-aan-huisbladen
- Ja-Ja-sticker: wel ongeadresseerd reclamedrukwerk, wel huis-aan-huis-bladen
- Nee-Nee-sticker: geen ongeadresseerd reclamedrukwerk, geen huis-aan-huisbladen

Bijdrage aan CE

Huishoudens krijgen momenteel automatisch reclamepost, waarvan gemiddeld 33 folders per week ongevraagd zijn. Dat staat gelijk aan 34 kilo papier per huishouden per jaar. Hier belandt 30% ongelezen in de afvalbak/bij het oud papier.

Het inzetten van circulaire economie in de regio vraagt ons anders te kijken naar een product/ markt. De ja-ja sticker is zo'n invulling. Door het anders te organiseren zal er een besparing gemaakt worden van minimaal 30% op de hoeveelheid verspreide folders.

Draagvlak

De regeling heeft een positieve impact op het milieu: naast papier wordt er ook veel minder inkt, brandstof en plastic verspilld. Deze regeling kan een negatiever impact hebben op de lokale economie (lokale ondernemers) en werkgelegenheid. Uit onderzoek blijkt dat van degene die nu een folder ontvangen, 20 procent geen sticker zal plakken. Daarmee wordt het bereik van folders in deze groep, met een derde beperkt.

1. Branche vereniging hekelt de overhaaste invoering van Amsterdam → Tegenargument hiervoor is om het besluit **tijdig** te communiceren en voor te stellen samen met de lokale ondernemers en de folder branche te communiceren over de ja-ja sticker.
2. Milieu claims, de branche claimt dat ze gerecycled papier gebruiken en dat daarmee de gebruikte cijfers niet kloppen → Tegenargument is dat dit voorstel inzet op besparing en preventie. Dus **minder papierverbruik** (niet de koppeling naar het minder kappen van bomen, maar minder papier in totaal te gebruiken).

Juridisch

Gezien de bredere impact die dit voorstel heeft op de lokale gemeente is er lokale draagvlak nodig. Onderwerp ja-ja sticker wordt per gemeente behandeld en besloten in de raad. Er is een wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) noodzakelijk.

Ook vereist de invoering van de ja-ja sticker een aanpassing van de Regionale Afvalstoffenverordening Gooi en vechtstreek 2017. De huidige regionale afvalstoffenverordening 2017 bevat geen grondslag voor een ja-ja systeem. De Regio G&V zal deze aanpassing in de Afvalstoffenverordening voorbereiden en de definitie van "ongeadresseerd reclame drukwerk" hier aan toevoegen zodra er gemeenten akkoord zijn. Indien niet alle zeven gemeenten instemmen met het voorstel, zal in de afvalstoffenverordening een uitzondering voor dit betreffende artikel per gemeente worden gemaakt.

Er zal bij de invoering van het opt-in systeem ook nagedacht moeten worden over het maximaal aantal reclames in de huis aan huis bladen.

Aanpassing: Gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en Regionale Afvalstoffenverordening Gooi en vechtstreek 2017.

Handhaving

Bij de gemeente moet handhavingscapaciteit en capaciteit voor het afhandelen van meldingen worden gerealiseerd om bij overtredingen op te treden. Op dit moment is het gebruikelijk dat, als men geen reclamedrukwerk of huis-aan-huisbladen wil ontvangen, hiervoor een sticker op de brievenbus geplakt kan worden. Als men ondanks deze sticker toch ongewenste reclame ontvangt, dan doet de gemeente hier niets mee. De APV en de afvalstoffenverordening voorzien hier niet in. Binnen de branche is nu sprake van zelfregulering via de Stichting Reclame Code. Deze stichting is opgericht door adverteerders en ziet toe op naleving.

Wanneer een gemeente kiest voor eigen regels, is zij ook verantwoordelijk voor de handhaving van deze regels. Hiervoor moet een meldsysteem op de gemeentelijke website ingericht worden. Hier kunnen inwoners meldingen van onder meer 'verkeerde bezorging' door de verspreider/verzender kenbaar maken bij de gemeente. De gemeente monitort de meldingen, waarbij zij eventueel waarschuwingen en sancties (bij herhaalde meldingen) uitdeelt aan de overtreder.

Afweging: De gemeente kan hier verschillende manieren van handhaving voor opzetten. Deze keuze moet per gemeente worden gemaakt. Ook kunnen de gemeentes kiezen deze taak over te brengen naar de regio (GAD, afdeling Toezicht & Handhaving). Een kostenspecificatie zal dan nader gemaakt moeten worden.

Communicatie

Een nieuw systeem voor ongeadresseerd drukwerk is een grote verandering en kan daardoor voor verwarring zorgen. Het is daarom belangrijk om alle inwoners te informeren. Communicatie is hierbij van groot belang. Zo ook extra aandacht voor communicatie voor inwoners die minder digivaardig zijn, zoals ouderen, zodat ook deze groep op de hoogte is van de verandering en tijdig toegang heeft tot een ja/ja sticker. Mede op basis van de ervaringen in Amsterdam is het voorstel gebruik te maken van een en uitgebreide communicatiemix, bestaande uit de volgende componenten:

- Informatiebrief
- Een speciale gemeentelijke webpagina met informatie en handige verwijzingen.
- Speciaal meldingsformulier op de site voor fout bezorgd drukwerk.
- Gebruik van huis-aan-huisbladen.

Financiën

- Invoering van het ja-ja systeem zal leiden tot een structurele kostenpost voor extra inzet van gemeentelijke handhaving. Afhankelijk van de inzet brengt dit veel of minder kosten met zich mee.
- Ook communicatie brengt kosten met zich mee. Ook hier zijn de kosten afhankelijk van de inzet van de middelen.
- Minder papieropbrengsten. Doordat er minder papier wordt ingezameld zullen de opbrengsten lager worden. Op basis van de huidige marktprijzen (januari 2020) is dit ca. € 75.000 / jaar.